Nr. 32. Kraków, Sobota 22 września 1923. Rok I.

KURJER WIECZORNY

poświęcony sprawom ekonomicznym, giełdowym i politycznym
wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Redakcja: ulica Reformacka Nr. 7 Telefon Nr. 2014	Prenumerata miesięczna bez odnoszenia 85 tys. Mkp, z odnoszeniem lub przesyłką pocztową 100 tys. Mkp. Cena numeru 5000 Mkp.	Ceny ogłoszeń za 1 wiersz milimetrowy: Zwykłe 750 Mkp. Nadesłane 2.250 Mkp. Po kronice 3.000 Mkp. Na pierwszej stronie 3.750 Mkp. Ogłoszenia zamiejscowe 25% drożej.	Administracja: ulica Dunajewskiego Nr. 5 Telefon Nr. 1310

Straszna katastrofa górnicza

27 górników zabitych — 8 zaginionych

Warszawa, 22 września. Pisma donoszą o katastrofie w kopalni Redena w Dąbrowie. Mianowicie, jak się okazało, podczas pracy górników w starej komorze węglowej zapalił się ładunek, używany przez górników do rozsadzania węgla. Skutki były fatalne. Nastąpił wybuch, 27 górników poniosło śmierć na miejscu, 7 odniosło rany, o 8 niema wiadomości. Na miejsce zjechała Komisja sądowa i śledcza.

Decyzja w sprawie Ruhry zapadnie w poniedziałek

Wiedeń, 22 września. „Neue Freie Presse" donosi z Berlina, że oczekują tam decyzji w sprawie Zagłębia Ruhry w niedzielę albo najpóźniej w poniedziałek. W Reichstagu odbywają się posiedzenia wszystkich stronnictw, na których omawia się sytuację. Niemieccy narodowcy postanowili od poniedziałku przebywać nieustannie w gmachu parlamentu, aby każdej chwili móc powziąć decyzję.

Paryż, 22 września. Havas dowiaduje się z Berlina, że urzędnicy państwowi z okręgów prowincjonalnych oraz przedstawiciele partji, którzy udali się do Berlina celem odbycia konferencji z władzami centralnemi, obecnie powrócili, otrzymawszy polecenie przygotowania ludności na to, że opór bierny w Ruhrze zostanie zaniechany.

Essen, 22 września. Wczoraj dokonano zamachu dynamitowego na tor kolejowy w obrębie Essen. Wybuch uszkodził tor na przestrzeni trzech metrów oraz część mostu. Wiele szyb w mieście wyleciało z powodu wybuchu.

Komuniści niemieccy podnoszą głowy

Berlin, 22 września. Organ komunistyczny „Rote Fahne" zamieścił wczoraj odezwę centrali partji komunistycznej, w której wzywa do obalenia rządu Stresemanna, obwołania dyktatury robotniczo-chłopskiej zawarcia ścisłego sojuszu z Rosją sowiecką i zakończenie walki w zagłębiu Ruhry kosztem burżuazji.

Komuniści bułgarscy planowali przewrót

Sofja, 22 września. Minister spraw wewnętrznych Russow, udzielił dziennikarzom wyjaśnień o przyczynach ostatnio zarządzonych aresztowań wśród komunistów bułgarskich. Jak wynika z informacji ministra, komuniści wespół z partją chłopską planowali wywołanie przewrotu na dzień 16 września. Przewrót miał się rozpocząć od strejku kolejowców i pocztowców w celu uniemożliwienia rządowi przesyłania rozkazów. Z materjału, jaki wpadł w ręce policji przy rewizjach domowych wynika, że komuniści bułgarscy działali w myśl rozkazów z Moskwy. U komunistów znaleziono wielkie zapasy broni i amunicji.

Reforma walutowa w Gdańsku

Gdańsk, 22 września. Tutejsze dzienniki niemieckie zamieszczają telegram z Genewy donoszący, iż w sekretarjacie Ligi Narodów zawarto między generalnym komisarzem polskim w Gdańsku p. Plucińskim, a senatorem Drem Volkmanem układ w sprawie reformy walutowej w Gdańsku. Układ ten będzie dzisiaj podpisany i przedłożony Radzie Ligi Narodów. Układ stwierdza, iż nowa waluta gdańska, która ma być wprowadzona w styczniu 1924 r., a której jednostką monetarną będzie 25 część angielskiego funta, tak zwany gulden, nie przesądza postanowień artykułu 36 paryskiej konwencji polsko-gdańskiej, to znaczy, że przewidziane w tym artykule możliwości późniejszego przekształcenia polskiego systemu monetarnego pozostają teoretycznie otwarte. Praktycznie jednakże nie wchodzą chwilowo w rachubę. Następnie zawarty układ przewiduje udział banków gdańskich, pracujących z kapitałem polskim albo pozostających pod wpływem polskim w nowym gdańskim Banku emisyjnym. Wzamian za to Polska zgadza się, aby Banki gdańskie wzięły udział w przyszłym polskim banku emisyjnym. Dalej układ stwierdza, że Polska nie będzie czyniła żadnych trudności nowej walucie gdańskiej, że nowy pieniądz gdański będzie przyjmowany przez wszystkie kasy polskie i że pieniądzowi gdańskiemu przyznane będzie w Polsce stanowisko najbardziej uprzywilejowanej waluty. Pieniądz gdański po zniesieniu ograniczeń dewizowych, zrównany będzie pod względem prawnym z marką polską. Polska zobowiązuje się nie czynić żadnych trudności przy układach, które zawierane będą na podstawie pieniądza gdańskiego na terytorjum rzeczypospolitej polskiej. Układy, opiewające na gdańską walutę będą mogły również zawierane na obszarze Polski przez niepolskich obywateli. Senator Volkmann udaje się w niedzielę do Londynu, aby rozpocząć tam pertraktacje w sprawie kredytów dla Gdańskiego banku emisyjnego.

W przededniu doniosłych zmian w polityce międzynarodowej

Kraków, 22 września.

(=) Wiadomości, nadchodzące z Berlina pozwalają wnioskować, że zaniechanie biernego oporu Niemców w Zagłębiu Ruhry jest kwestją najbliższych dni. Według doniesień z Paryża, francuskie koła rządowe już obecnie rozważają sprawę zamiany wojskowej okupacji zagłębia Ruhry na t. zw. niewidoczną okupację. Władze francuskie na okupowanych obszarach przystąpią do zniesienia okupacji wojskowej natychmiast po zaniechaniu przez Niemcy biernego oporu. W dotyczących naradach w Paryżu bierze udział marszałek Foch.

Londyn, dnia 22 września. Oficjalny komunikat angielskiej radiostacji: W kołach politycznych Londynu umacnia się przekonanie, że ostatnia wizyta premjera angielskiego we Francji przyczyniła się do wyrównania różnicy zdań w kwestji odszkodowań, jakie istniały dotąd między Anglją a Francją, wskutek czego należy oczekiwać w najbliższej przyszłości pomyślnego rozwiązania tej sprawy. Zdaniem tych kół, przyczyni siz do rychłego rozwiązania sprawy odszkodowań również zmiana kursu w polityce niemieckiej, jaka zaszła w ciągu ostatnich kilku dni. W Anglji zawsze przeważało zdanie, że stosowana przez Niemcy polityka biernego oporu nie może doprowadzić w żadnym razie do rozwiązania problemu odszkodowań. To przekonanie zaczyna podzielać również i rząd niemiecki, jak to można widzieć z całego szeregu faktów z ubiegłego miesiąca. Gabinet ministrów rzeszy zrozumiał, że każdemu rządowi niemieckiemu bez względu na jego przekonanie polityczne potrzebna jest odwaga na skończenie wreszcie z taktyką biernego oporu i że zaniechanie tej taktyki wiąże się ściśle z wewnętrzną sytuacją polityczną w kraju. Przedstawicielem tego nowego kierunku kół politycznych Londynu jest kanclerz Stresemann. Przez zaniechanie biernego oporu rząd niemiecki przyczynił by się niewątpliwie do porozumienia w kwestji reparacji, do którego rządy sojuszników przywiązują tak wielką wagę.

Warszawa, 21 września. Pan marszałek Trąmpczyński zwołuje posiedzenie konwentu seniorów senatu na dzień 24 bm.

GIEŁDY ZAGRANICZNE

Dzisiejsza giełda w Zurychu

Zurych, 22 września. Otwarcie giełdy godz. 10: Berlin 000.0004,2, Holandja 222, N. York 567, Londyn 25.64, Paryż 32.80, Medjolan 25.35, Praga 16.95, Budapeszt 0.03, Bukareszt 2.65, Belgrad $6.12\frac{1}{2}$, Sofja 5.37, Warszawa 0.0018, Wiedeń 0.0079 $\frac{3}{8}$, Austr. kor. stempl. 0.0080.

Zurych, 22 września. Zamknięcie giełdy: Berlin 0,00000.34, Holandja 222, Nowy Jork 563, Londyn 25.61, Paryż 33.65, Medjolan 25.32, Bruksela —, Praga 16.90, Budapeszt 0 .03, Bukareszt 255, Belgrad 610, Sofja 537., Warszawa 0.0018, Wiedeń 0.0079 $\frac{1}{4}$ Austr. korona stemplowana 0.0080

Berlin, 21 września. Marka polska 44.000.

Budapeszt, 21 września. Marka polska 0,07000—0,0365.

Nowy Jork, 21 września. Giełda pieniężna. Kurs dzienny 4 prc. Przekaz na Londyn 454.37, przekaz na Londyn na 60 dni 451.37, przekaz na Paryż 59.3, przekaz na Amsterdam 29.25, przekaz na Kopenhagę 17.71, przekaz na Pragę 300, przekaz na Berlin 0.000000 7,5 w płaceniu — w żądaniu 0.00.00007,7.

Paryż, 21 września. Weksle. Niemcy 40.00000 10, Ameryk 16.96, Belgja 84.50, Anglja 77.00, Holandja 66.00, Włochy —.

Praga, 21 września. Dewizy. Amsterdam 13.46, Berlin 000.42, Chrystianja 551, Kopenhaga 625, Sztokholm 907, Zurych 609, Londyn 154.25, Nowy Jork 34.05, Wiedeń 485.000, Marki niemieckie 000.42.

Giełdy towarowe

Nowy Orlean, 21 września. Targ miejscowy middling 2900, targ terminowy, październik 28.37, grudzień 2830, styczeń 2908, marzec 2795, maj 2760.

Brema, 21 września. Fully middling good colour and stople loko za 1 kg 140.018.000 w zamknięciu.

Liverpool, 21 września. Targ bawełny. Obroty 5000, dowóz 400, brazylijska 13000, egipska 15 punktów mniej. Targ miejscowy 1835.

Londyn, 21 września. Giełda metalowa. Miedź za gotówkę 63, miedź za 3 miesiące 63 i pół, miedź elektrolitowa 67 i trzy czwarte, miedź strongheots 96, cyna za gotówkę 197 i pół, cyna za 3 miesiące 197 i jedna czwarta, ołów przy okazaniu 25.50, ołów późniejszy 25 i jedna ósma, cynk przy okazaniu 33 i pół, cynk późniejszy 32 i trzy czwarte, aluminjum 115, aluminjum zagraniczne 120, antymon 34 i pół do 35, rtęć 8 i siedm ósmych, nikiel 135, nikiel na dostawę 135, wolfram 12 i jedna czwarta, srebro 32 i trzy piąte, srebro zagraniczne 32, złoto 90/8.

Nowy Jork, 21 września. Dowóz do portów Atlantyku i Golfu 38000, dowóz wewnątrz kraju 35000, wywóz do Anglji —, wywóz na kontynent 1000, targ miejscowy middling 3010. Targ terminowy: wrzesień 29.35, październik 28.90, listopad 28.85, grudzień 28.34, styczeń 28.25, marzec 28,05, maj 27.5.

Nowy Orlean, 21 września. Targ miejscowy middling 2900, targ terminowy: październik 28.37, grudzień 28.30, styczeń 28.08, marzec 27.95, maj 27.60.

Brmea, 21 września. Fully middling good colour and stople loko za 1 kg. 140.018.000 w zamknięciu.

Liverpool, 21 września. Targ bawełny. Obroty 5000, dowóz 400, brazylijska 13000, egipska 15 punktów mniej. Targ miejscowy 1835.

Targ terminowy: sierpień 1718, wrzesień 1643, październik 1618, listopad 1501, grudzień 1573, styczeń 1558, luty 1548, marzec 1533, kwiecień 1524, maj 1517, czerwiec 1507.

Londyn, 21 września. Giełda metalowa. Miedź za gotówkę 63, miedź za 3 miesiące 63 i pół, miedź elektrolitowa 67 i trzy czwarte, miedź strongheots 96, cyna za gotówkę 197 i pół, cyna za 3 miesiące 197 i jedna czwarta; ołów przy okazaniu 25.50, ołóż późniejszy 25 i jedna ósma; cynk przy okazaniu 33 i pół, cynk późniejszy 32 i trzy czwarte; aluminium 115, aluminium zagraniczne 120; antymon 34 i pół—35; rtęć 8 i 7 ósmych; nikiel 135, nikiel na dostawę 135, wolfram 12 i jedna czwarta; srebro 32 i 3 piąte, srebro zagraniczne 32; złoto 90/8.

Po zamknięciu kroniki

ARESZTOWANIA. Lustgarten Izrael, lat 25, oraz Neumüntz Markus, lat 24, zostali przytrzymani w chwili, gdy włamali się o godz. 23.45 do składu z obuwiem Józefa Abrahama przy ul. Bocheńskiej 3. Lustgarten i Neumüntz oderwali już kłódkę od tego sklepu i poczęli już wyrywać deski, lecz patrolujący posterunkowy usłyszawszy trzask, poszedł na miejsce i obydwóch przytrzymał.

W dochodzeniach przeciwko nieuczciwym spekulantom, wywożącym złoto i inne przedmioty za granicę, przytrzymała Lotna Brygada niejakiego Wilhelma Wetsteina, zam. przy ul. Bocheńskiej L. 5. W mieszkaniu tegoż znaleziono liczne przedmioty, złoto oraz papiery uniwersyteckie, jako słuchacza praw, które okazały się fałszywemi. Wetsteina aresztowano, śledztwo w toku.

KRADZIEŻE: Józefowi Ćwieszowi, zam. w Borzętach, pow. Myślenice, skradziono ze zamkniętego mieszkania garderobę i skórę wartości 150,000.000 mkp. — Dnia wczorajszego poznał Ćwiesz swoje rzeczy, które usiłowała sprzedać na tandecie Teresa Kosek, lat 44.

Na szkodę Ludwika Rosenberga, aptekarza przy ul. Krakowskiej, skradziono ze zamkniętego składu 20 kg tranu rybiego w bańce blaszanej.

Rozwój kursów na giełdzie krakowskiej w bież. tygodniu

Kraków, od poniedziałku 17 września do piątku 22 września

AKCJE	Tranzakcje w tysiącach marek	
	17/IX	21/IX
P. T. H. I—V em. . . .	80—95	81—83
„Pharma" (B. Jawornicki)	140 ex	125—130
Bracia Rolniccy I em. . .		
„Polski Glob"		
Żegluga Polska		
Zieleniewski I—IV em. . .	**2025—1875**	**1950—2000**
Warsz Parowozy I—III em	110—100	115 125
H. Cegielski, Poznań I—IX	**152 138**	**142—146**
„Trzebinia" I—VI em. . .	1?0—160	260—280
Portland Cem. Szczakowa		
Górka	**2750—2650**	**2650—2700**
Siersza	**1250—1150**	**12?0—1250**
Tepege	**785—750**	**735—770**

AKCJE	Tranzakcje w tysiącach marek	
	17/IX	22/IX
Polska Nafta	107—100	112—125
„Pokucie" Naft. S A. I em.		
Strug		
Syndykat Kosz., Kraków .	250—235	230
„Krakus" I—VI em. . . .	170—160	180—185
Porcelana Ćmielów . . .	230 235	245—260
Fabr cukru w Chodorowie .		
Elektr. Siersza I IV em.	72—70	70—75
S. W. Niemojowski . . .	170 - 165	160—165
Bank Przemysłowy I VIII	85 - 80	76—78
Bank Małopolski	136 —135	132—136
Ziemski Bank Kredyt. . .	41	40—43
Powszechny Bank Kredyt.	21	22.5—27

Targ na bydło w Krakowie

Kraków, 21 września. Na targowicę miejską spędzono w czasie od dnia 15 do 21 września: buhaji 70, wołów 52, krów 415, jałówek 217, cieląt 293, owiec 31, świń 924. Płacono za 100 kg żywej wagi: buhaje 3,350.000—4,400.000, woły 3 miljony do 4 miljony 300 tys., krowy 2 milj. 260 tys. do 4 milj. 200 tys., jałówki 3 milj. do 4 milj. 300 tys., cielęta 4 milj. 500 tys. do 6 363 tys., świnie 5 milj. do 7 milj. 500 tys., świnie bitej wagi 7 milj. do 8,900 tys. — Na konsumpcję Krakowa zużyto 1621 sztuk.

Warszawska giełda pieniężna

Warszawa, 22 września. **Waluty: N. Jork 297.500. Czeki: Belgja 14.600. Berlin 001.85. Holandja 113. Londyn 1,364.500. Szwajcarja 51.900. Włochy 12.900. N. Jork 297.500. Fr. złoty 56.700.**

Nonsensowne ograniczenia obrotów giełdowych

Kraków, września.

Jak wiadomo, zaniechano od kilku dni na polecenie delegatów ministerstwa, na giełdach prowincjonalnych oficjalnych notowań walut i dewiz. Co zarządzenie podobne ma na celu, pozostanie tajemnicą ministerstwa skarbu, i to tajemnicą temwięcej skomplikowaną, że wstrzymanie oficjalnych notowań nie dotyczy warszawskiej giełdy pieniężnej. Złośliwi mogliby twierdzić, że ministerstwo skarbu działa w porozumieniu z czarną giełdą, przysparzając jej klientów i pozostawiając pokątnej spekulacji całkowitą swobodę działania dzięki wywołanej nonsensownem zarządzeniem dezorjentacji.

W czasie wojny światowej sławetna cenzura austrjacka dbając o to, aby obywatele z pism nie dowiedzieli się przypadkiem czegoś, coby zachwiało ich wiarę w „pewne" zwycięstwo, zakazała między innymi obrotów na giełdzie wiedeńskiej i informowania publiczności przez pisma o kursie korony austrjackiej na giełdach centralnych.

Owa strusia polityka znalazła u nas godnych naśladowców. Ministerstwo skarbu chce obywatelom zatkać uszy i przysłonić oczy. Zapomina o tem, że wystarczy telefoniczne połączenie się z bankiem aby uzyskać informacje o stanie kursów.

Drugim mankamentem w naszych stosunkach giełdowych, niezależnym od ministerstwa skarbu, to podejmowanie na własną rękę przez rady giełdowe ograniczenia w obrotach akcjami, polegające na wprowadzeniu pewnych dni w tygodniu, w których giełda efektów jest zamknięta. Banki w owych dniach zawierają między sobą transakcje i ruch akcyjny jest w całej pełni. Ostatnimi czasy w Warszawie, Krakowie, Lwowie i Poznaniu wytworzyły się nawet pewnego rodzaju prywatne giełdy efektów, na których mimo zamknięcia giełdy oficjalnej odbywają się w całej pełni transakcje.

Jest to niewłaściwe stan anormalny, który powinien być jak najrychlej usunięty.

TELEGRAMY

Zwrot w stosunku Jugosławji do Włoch

Rzym, 22 września. Agencja Stefanji. **Jugosłowiański poseł Antoniewicz wręczył wczoraj prezydentowi ministrów Mussoliniemu, pismo Pasicza, utrzymane w tonie bardzo serdecznym, w którem Pasicz zaznacza, że dalsze bezpośrednie rokowania między obu rządami są możliwe.**

—ooo—

Umowy polsko-belgijskie

Bruksela, 22 września. Minister spraw zagranicznych Jaspar, oraz minister pełnomocny polski Sobański wymienili w dniu 20 bm. ratyfikację umowy handlowej, zawartej w Brukseli dnia 30 grudnia ubiegłego roku między Belgją i Luksemburgiem a Polską. Umowa nabiera mocy obowiązującej w 15 dni po wymianie ratyfikacji. Jednocześnie nastąpiła ratyfikacja konwencji bilateralnej, dotyczącej uregulowania między obywatelami obu państw spraw cywilnych, wynikłych skutkiem wojny, podpisanej w Brukseli 30 grudnia 1922 r. Konwencja nabiera mocy obowiązującej 20 października b. r.

Neutralny głos o Jaworzynie

Genewa, 22 września. Omawiając posiedzenie Rady Ligi, poświęcone sprawie Jaworzyny „Tribune de Geneve" podkreśla słuszność i ugodowość stanowiska rządu polskiego, który przyjął kompromisową linję Komisji delimitacyjnej, podczas gdy rząd pragski trwa uporczywie przy swojej niezrozumiałej, nieprzejednanej postawie, odmawiając najmniejszych nawet ustępstw w sprawie tego skrawka ziemi, który pod każdym względem ciąży ku Polsce.

Ewakuacja Korfu

Berlin, 22 września. **Donoszą z Aten, że ewakuacja Korfu przez wojska włoskie zostala już rozpoczęta. Artylerję załadowano już na okręty.**

O Zagłębie Ruhry

Paryż, 22 września. Niektóre pisma niemieckie doniosły o tem, jakoby przedstawiciele dyplomatyczni Anglji i Belgji uczynili wspólne demarche wobec prezydenta ministrów Poincarego, prosząc go, aby się zgodził na takie załatwienie sprawy, które pozwalałoby na ewakuację Ruhry. W tej sprawie ministerstwo spraw zagranicznych oświadcza, iż żadne tego rodzaju wystąpienie ani ze strony angielskiej, ani ze strony belgijskiej, czy to osobno lub też wspólnie, nie miało miejsca wobec rządu francuskiego oraz, że wiadomości te są pozbawione wszelkiej podstawy.

Epilog konfliktu włosko-greckiego

Genewa, 22 września. W dzisiejszem posiedzeniu po raz pierwszy wziął udział Leon Bourgeois jako przewodniczący delegacji francuskiej do Ligi. Bourgeois stał się przedmiotem gorącej manifestacji ze strony obecnych, którzy powstali z miejsc i witali go długotrwałymi oklaskami. Po przyjęciu porządku dziennego, delegat szwajcarski Motta stwierdził, że konflikt włosko-grecki został szczęśliwie zażegnany dzięki słusznej interwencji konferencji ambasadorów oraz współpracy Ligi narodów. Następnie Motta zwrócił uwagę zgromadzenia na sprawę odpowiedzialności państw za zbrodnie i przestępstwa polityczne, popełnione na ich terytorjum.

Z życia głośnej awanturnicy

Z baletnicy kochanką królewską i... śmieciarką

Lola Montez zasługuje na poczesne miejsce w rzędzie głośnych awanturnic, jakie mąciły spokój nietylko obyczajowy, lecz polityczny w niektórych państwach Europy. Urodziła się w Szkocji, jako córka oficera szkockiego i pewnej kreolki. Połączenie chłodnej krwi szkockiej z murzyńską, zdaniem jej bjografów, obdarzyło ją nieuchwytnym wdziękiem i iście szatańską urodą. Około 1837 r. jako 17-letnia dziewczyna, wyszła za mąż za oficera Jamesa, — lecz wkrótce porzuciła go i oddała się karjerze tancerki. Podczas podróży po Anglji, Francji, Hiszpanji i Belgji doświadczała wielu skandalicznych przygód. Zarabiała za swoje występy duże sumy i natychmiast traciła je na nierozważne zbytki. Ogałacała kieszenie swoich zapalonych hołdowników i pomimo to wciąż prawie znajdowała się bez grosza w kieszeni. Często pocztyljoni, zapamiętale w niej zakochani, ułatwiali jej podróże własnym kosztem. Posiadała wysoki talent wyzyskiwania hotelarzy i restauratorów przydrożnych. Naiwna młodzież w małych miasteczkach oszołomiona jej śmiałemi, pełnemi cynizmu manierami, zabierała rodzicom oszczędności, towarzysząc artystce bez sensu i celu.

W roku 1845 Lola Montez zjechała na popisy do Warszawy. Tu również znalazła odpowiednią liczbę ludzi nierozważnych, którzy na jedno jej skinienie znosili złoto. Policja po przekonaniu się, iż oficerowie moskiewscy tracą na nią swoje mizerne pensje, zwróciła się o radę do namiestnika ks. Paskiewicza. Ten rozciął węzeł gordyjski jedynym wyrazem: „wygnać". Wsadzono ją do powozu i zapowiedziano, ażeby w przyszłości nie śmiała odwiedzać granic państwa. Żandarmi prowincjonalni postarali się o ścisłe wypełnienie rozkazu swego władcy.

Lola pojechała do Monachjum. Tu na wstępie odurzyła głowy aż dwóch ministrów: Abla i księcia Oettingen-Wallersteina. Umiała ich osaczyć tak dalece, iż dwaj rywale, pod pozorem różnic w zapatrywaniach politycznych, stanęli do pojedynku. To narobiło rozgłosu tancerce. Król bawarski Ludwik I dał się przez nią opętać tak dalece, że mianował ją hrabiną Landsfeld. Ulegając jej wpływom, dał dymisję Ablowi, który po stwierdzeniu jej niestałości, sprzeciwiał się nadaniu awanturnicy korony hrabiowskiej.

Wpływy Loli Montez na króla oburzyły mieszkańców Monachjum. Zagrozili zbuntowaniem kraju i sprawili, że baletnica w 1847 r. była zmuszona uciec. Następnie wyjechała za ocean i po dłuższej tułaczce, obdarta z czci i środków do życia, zmarła w Nowym Jorku w 1861 r. Powiadają, że na schyłku życia była śmieciarką.

Mąż, który chciał spalić własną żonę

Straszny czyn mechanika francuskiego

Paryż, 22 września.

Żandarmerja w Tuluzie aresztowała przed kilku dniami mechanika Henri Chenota, który usiłował spalić żywcem własną żonę. Chenot, który od dłuższego czasu powziął zamiar separowania się z żoną, szukał widocznie sposobu łatwego pozbycia się znienawidzonej osoby. Onegdaj małżonkowie znajdowali się razem w kuchni. Pani Chenot przyprawiała mężowi na maszynce kawę. W trakcie gotowania kawy przyszło między małżonkami do ostrej scysji słownej. „Miły" małżonek w przystępie pasji porwał za maszynkę spirytusową i wołając: „Najwyższy czas, abym się od Ciebie uwolnił", wylał na nieszczęśliwą żonę płonący spirytus.

Płomienie ogarnęły momentalnie nieszczęśliwą, która jęła wołać pomocy. W pobliżu nie było jednak nikogo, ktoby mógł pospieszyć z pomocą. Zezwierzęcony osobnik spokojnie przypatrywał się męczarniom żony, a widząc, że płomienie dogasają, przyniósł ze sypialni poduszkę, którą zapalił i rzucił na omdlałą z bólu kobietę. Równocześnie zajęły się meble. Dopiero wtedy policjant na ulicy zauważył pożar i wtargnął do mieszkania, gdzie znalazł bliską zwęglenia nieszczęśliwą kobietę. Ofiarę zezwierzęcenia przewieziono w stanie beznadziejnym do szpitala, bestjalskiego zaś męża do więzienia.

KRONIKA

MILJONÓWKA. Przy dzisiejszym ciągnieniu miljonówki wygrana padła na numer 4.425.836.

O WĘGIEL DLA MIAST. Dnia 21 września odbyła się w nadzwyczajnym komisarjacie zwalczania drożyzny pod przewodnictwem pana komisarza Bajdy konferencja z udziałem przedstawicieli Górnośląskiego przemysłu węglowego, oraz dwóch delegatów ministerstwa przemysłu i handlu. Konferencja miała na celu uzyskanie od przemysłowców górnośląskich odpowiednich ilości węgla dla podziału między wydziały aprowizacyjne miast i ogólno-krajowe związki organizacyj współdzielczych. Przedstawiciele przemysłu górnośląskiego wyrazili gotowość dostarczenia na dogodniejszych od przemysłowców zagłębia dąbrowskiego warunkach kredytowych 2400 wagonów miesięcznie do dyspozycji pana nadzwyczajnego komisarza zwalczania drożyzny. Łącznie z uzyskanemi od przemysłowców Zagłębia Dąbrowskiego 800 wagonami komisarjat dokonywać będzie podziału między miasta i współdzielnie 3200 wagonów węgla miesięcznie.

WYCIECZKA DZIENNIKARZY NA G. ŚLĄSK. Na wycieczkę, urządzaną przez Syndykat dziennikarzy warszawskich na G. Śląsk zapisało się około 60 uczestników z różnych miast Polski. Według rozesłanego programu, wyjazd nastąpi z Warszawy specjalnym pociągiem w piątek, 28 bm. o godz. 9.50 z rana.

SAMOBÓJSTWO ARTYSTKI. W Poznaniu pozbawiła się życia wystrzałem z rewolweru 21-letnia Helena Siemionówna, śpiewaczka z kabretu „Moulin Rouge". S. pochodziła z Kijowa. Powód, który skłonił desperatkę do targnięcia się na życie nieznany bliżej.

„NIEPRZYJACIÓŁKA" W „BAGATELI". Dziś po raz czwarty ukaże się jedna z najbardziej interesujących sztuk obecnego repertuaru scen zachodnich włoskiego autora D. Niccodemi'ego p. t. „Nieprzyjaciółka". Sztuka ta o bardzo ciekawym problemie psychologicznym stanowi jeden z najbardziej interesujących tematów.

W „Nieprzyjaciółce" w głównych rolach przyjmują udział czołowe siły „Bagateli" z pp. Kozłowską, Sznage-Andruszewską, Hańską, Horecką, Brzeskim, Kwiatkowskim, Nowakowskim (reżyser), Noskowskim, Zbuckim na czele.

„PROCES ROZWODOWY PANI B." W „BAGATELI". Dziś i jutro na popołudniowych przedstawieniach po zniżonych cenach ukaże się znakomita komedja Sidney'a Garrick'a (autora „Kobiety, która zabiła") p. t. „Proces rozwodowy pani B." z pp. Modzelewską, Hellen, Nowakowskim (reżyser), Noskowskim, Szubertem i Wesołowskim

KONCERT EMANUELA FEUERMANA, znakomitego czelisty, odbędzie się **dziś tj. w sobotę, 22 bm.** o godz. 8 wieczór w Starym Teatrze.

OPERA I OPERETKA. Ignacy Mann, którego wczorajszy występ w „Żydówce" spotkał się z tak entuzjastycznem przyjęciem, pożegna się z publicznością krakowską jutro w niedzielę 28 bm. w operze „Carmen". Torredora odśpiewa nowo pozyskany po powrocie z zagranicy K. Kniaginin, który zalicza tę partję do najlepszych w swym repertuarze, ponadto biorą udział w tej operze p. Wolska-Sobańska, Dziewińska, Bandrowska, Osmecka, Jastrzębska, Mazurek, Isakowicz i inni. Olbrzymie zainteresowanie wywołała zapowiedź najbliższej premjery operetki Straussa „Ostatni walc", która będzie niewątpliwie jedną z najbardziej atrakcyjnych w bieżącym sezonie. Obsada pierwszorzędna. Wystawa zapowiada się świetnie.

LIST ZE SZPITALA. Pewien obywatel spiski, przebywający w szpitalu w Koszycach, został przeniesiony na oddział dla chorych umysłowo. Z oddziału tego napisał do przyjaciela swego w Nowej Wsi na Spiszu taki list: „Od czasu, jak ten szpital stoi, nie było w nim tak mądrego człowieka, jak ja. Czuję się dobrze. I wszystko byłoby w porządku, tylko ciebie tu brakuje".

GIEŁDY KRAJOWE

Lwów, 21 września. Giełda. Akcje. Bank Akc. hipoteczny [illegible]—215, Powszechny kredytowy [illegible], Przemysłowy 79—88. Ziemski kredytowy 42, Browary lwowskie 1950—2100. Chodorów 900—925 Cegielski 140—150 Ćmielów 260—281, Gazota 35—37 Karpalit 120, Ojkos [illegible], Parowozy 110—115, Pezet [illegible]—65, Nafta 115—122, Pol. Tow. Budowlane 70, Rakszawa 580 do 610, Siersza elektryczna 70, Siersza Górnicza 1275 do 1300, Tesp 1250—1260, Zieleniewski 1900—1950, Tohan 80, (Cyfry w tysiącach mkp. — transakcje).

Lwów, 21 września. Pszenica 830—870, żyto 490—500. Ruch na giełdzie nadal słaby. Ogólny obrót 55 tonn. Popyt na zboże twarde przy miernej podaży. Tranzakcje sporadyczne w lnie tegorocznego zbioru. Tendencja utrzymana. Usposobienie spokojne.

Wiadomości gospodarcze

ROZMIAR REDUKCJI PRACY W WIELKIM PRZEMYŚLE. W przemyśle bawełnianym, zrzeszonym w związku przemysłu włókienniczego w Państwie polskiem, 53,5 prc. robotników, zatrudnionych jest przez pełnych 6 dni, a ogólna redukcja robotników wynosi 16 prc. W przemyśle wełnianym, choć uruchomiony jest zaledwie w 60—70 prc. w stosunku przedwojennym, redukcja robotników wynosi 23,4 prc. Przez 6 dni w tygodniu pracuje tylko 32.6 prc. ogółu robotników, podczas, gdy przez 4 dni pracuje 46,5 prc.

OGRANICZANIE ZAKŁADANIA NOWYCH TOWARZYSTW AKCYJNYCH I PUSZCZANIA NOWYCH EMISYJ. W gazetach z dnia 12 bm. pojawiła się wiadomość, iż ministerjum skarbu — ze względu na brak gotówki — nie będzie udzielało zezwoleń na zawiązywanie nowych towarzystw akcyjnych, z wyjątkiem przedsiębiorstw już istniejących, a pragnących przejść na spółkę akcyjną lub też spółek, mających odpowiednie kapitały zebrane.

Ze źródła powołanego komunikują szereg bardzo doniosłych uzupełnień owego komunikatu. Rozporządzenie to, dotyczące zawiązywania nowych towarzystw akcyjnych, w równej mierze odnosi się do powiększania kapitałów towarzystw już istniejących. Ministerjum skarbu będzie w tym ostatnim wypadku stosowało te same rygory, co przy udzielaniu zezwoleń na założenie spółki. A zatem zezwolenia na wydawanie nowych emisyj będą udzielane tylko w razie uzasadnionej potrzeby i pewnej gwarancji. Zarządzenie to kładzie kres delszemu, niesumiennemu rozwadnianiu wartości realnej i zalewowi rynku giełdowego coraz to mniejszemi akcjami. Powyższe rygory — wbrew żywionym nadziejom — będą obowiązywać na terenie całej Rzeczypospolitej, a więc i na terenie zaboru pruskiego, pomimo odmiennego tamże ustawodawstwa akcyjnego. Ta ostatnia ewentualność nie wydaje się nam możliwa ze stanowiska prawnego. Ministerjum skarbu nie wolno znosić ustaw bez uchwały ciał prawodawczych. W byłym zaborze pruskim do zawiązania spółki akcyjnej wystarcza akt rejentalny. Jak temu zapobiegnie akt ministerjum skarbu?

PODWYŻSZENIE CEN WĘGLA GÓRNOŚLĄSKIEGO. Jak się dowiadujemy, ceny węgla górnośląskiego zostały znowu podwyższone. Ceny te przedstawiają się jak następuje: węgiel kostkowy gruby za tonnę, orzech drugiego gatunku 1,680.000 mkp. za tonnę, groszek 1,563.000 mkp. za tonnę, drobny pierwszego gatunku 1,215.000 mkp. za tonnę, drobny drugi 1,554.000 mkp., miał 687.000 za tonnę.
Wszystkie zaś gatunki węgla przemysłowego są o 10 prc. droższe.

PERTRAKTACJE W PRZEMYŚLE WĘGLOWYM. Prowadzone pertraktacje w sprawie nowych warunków płac robotniczych w przemyśle węglowym w Zagłębiu Dąbrowskiem znacznie zbliżyły żądania robotnicze z zaofiarowanemi warunkami przemysłowców. Robotnicy z żądanych 60 prc. ustąpili do 45 prc., podczas gdy przemysłowcy z 5 prc. podnieśli na 13 prc. Nową jednak trudność w dojściu do porozumienia wywołała zniżka węgla na G. Śląsku, przez co przemysłowcy nowych żądań robotniczych z ewentualnej podwyżki ceny węgla pokryć nie będą w możności. Jeśliby przemysłowcy pokryli 20 prc. dodatkiem żądania robotników płace górników Zagłębia Dąbrowskiego zrównałyby się z zarobkami na G. Śląsku.

SPADEK CEN ZBOŻA W ROSJI A PRZEMYSŁ. „Prawda" z dnia 16 września informuje, że z powodu względnych urodzajów tegorocznych, daje się zauważyć spadek cen na produkty rolne. W związku z tem przemysłowi miast grozi zastój, gdyż zdolność nabywcza włościan upadła. Gazeta przestrzega przed kryzysem przemysłowym i przewiduje wzrost bezrobocia na fabrykach.

ZNIŻKA CEN WĘGLA NA G. ŚLĄSKU. Nadesłano nam z kopalnictwa górnośląskiego wiadomości o zniżce cen na węgiel górnośląski. Zniżka ta obejmuje w gatunku węgla od orzecha nr 1 w dół aż do miału od 6 prc do 15 prc. Zniżka ta średnio wynosi 5 prc.

CZESI WYPŁACAJĄ KUPONY OD POŻYCZEK PRZEDWOJENNYCH. „Narodni Listy" donoszą, że wyplata kuponów od pożyczek przedwojennych rozpocznie się w najbliższym czasie.

Rozmaitości

KULT LENINA. Kult Lenina w Rosji przechodzi obecnie już w bałwochwalstwo. Jak donosiliśmy, otwarto w Moskwie instytut Lenina, który „zbiera wszelki papierek z jego adnotacją". Okazuje się, że materjałów jest mało i „Prawda" skarży się: Po jakimś parszywym Napoleonie zostało więcej wspomnień, anegdot, niż po żywym jeszcze Leninie. Co wiemy o Leninie, jako o człowieku? Że: 1) lubi dzieci, 2) lubi kocięta, 3) często śmieje się, 4) żyje skromnie, 5) dobrze gra w szachy i 6) lubi jeździć na rowerze. To wszystko.

STRASZNE WIĘZIENIE. Angielski podróżnik, który niedawno powrócił z Mandżurji, twierdzi, że najstraszniejszem więzieniem na świecie są cele, w których są zamknięci więźniowie w Mandżurji.

Na placu, otoczonym podwójnym murem znajduje się wielka liczba małych komórek, do których nigdy światło nie dochodzi.

W tych komórkach stoją jedne na drugich drewniane klatki, długości jednego metra, wysokości 75 cm. Tam odbywają skazańcy karę. Mają ciężkie łańcuchy, zamknięte na karku i kajdany na rękach. Nie mogą w tych klatkach ani siedzieć, ani się wyciągnąć. Pożywienie, o ile dozorcy nie zapomną go podać, bywa wsuwane przez dziurę, wywierconą w bocznej ścianie. W tem strasznem więzieniu spędzają skazańcy często całe życie. Oprócz tych wszystkich mąk, cierpią jeszcze od zimna, które bywa czasami bardzo dotkliwe.

Tylko mongoł jest w stanie znieść takie tortury.

272 STOPNIE NIŻEJ ZERA. Niezwykle ciekawe doświadczenia czyni holenderski przyrodnik Kamerling Onnes. Osiągnął on, przenosząc tlen w stan płynny, temperaturę 272 stopni niżej zera, to jest o jeden tylko stopień wyższą od absolutnego stopnia zimna. W ten sposób osiągnął on prawie najwyższy stopień zimna na ziemi, a również rozwiązanie wielu innych problematów.

Okazało się, że wiele żyjątek przy takiej temperaturze nie umiera.

Życie zostaje tylko zawieszone i następuje „czasowa" śmierć. Zdolność kiełkowania nie zanika.

Nasiona pszenicy, lucerny i gorczycy utrzymują się przy życiu nawet przy temperaturze 190 stopni niżej zera. Nawet te nasiona, które przechowywane były w płynnym wodorze przy temperaturze 250 stopni niżej zera, kiełkowały zupełnie normalnie. Prócz tego zostało dowiedzione, że przy bardzo niskich temperaturach potrzeba mniej ciepła, by podnieść temperaturę o 1 stopień, niż przy wysokich. Dowodzi to, że przedmioty czy ciała, bardzo prędko tracą swe ciepło.

Metale stają się z coraz niższą temperaturą coraz gorszemi przewodnikami elektryczności.

Próby te są dowodem że przy pomocy płynnych gazów a specjalnie tlenu, będzie można uczynić niejedno doświadczenie i podnieść zasłonę nad prawami, które rządzą światem atomów, nawet poza naszą ziemią.

REPERTUAR

—o—

TEATR MIEJSKI

(początek o godzinie 7½)

Sobota: „Okna" (premjera).

Niedziela popoł.: „Tragedja dzieci", wiecz.: „Okna".

BAGATELA

(początek o godzinie 8-ej)

Sobota popoł.: „Proces rozwodowy pani B." (ceny zniżone).

Sobota wieczór: „Nieprzyjaciółka".

Niedziela popoł.: „Proces rozwodowy Pani B." — (ceny zniżone).

Niedziela wieczór: „Nieprzyjaciółka".

OPERA I OPERETKA

(początek o godzinie 7½)

Sobota: „Żydówka" (występ p. Szlezynger-Stokowskiej i I. Manna).

Niedziela: „Carmen" (występ I. Manna).

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Feliks Jabłoński. Z Drukarni Ludowej w Krakowie.